

ประสิทธิผลของการพัฒนาศักยภาพครอบครัวและชุมชน โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนหนามแท่ง จังหวัดอำนาจเจริญ

โดย ดร.ประเสริฐ ประสมรักษ์ และ ดร.อิสระพงศ์ โพธิ์สุข

หลักการและวัตถุประสงค์: จังหวัดอำนาจเจริญ มีสัดส่วนเด็กที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าในสัดส่วนที่สูง มีสัดส่วนเด็กมีความฉลาดทางสติปัญญา และอารมณ์ที่ต่ำสุด รองจากจังหวัดอุบลราชธานี โดยปัจจัยด้านครอบครัว ชุมชน มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

วิธีการศึกษา: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาศักยภาพครอบครัวและชุมชน โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทับเมย 44 คน และผู้ดูแลเด็ก 51 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และแบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย DSPM แบ่งเป็น 4 ระยะ คือ 1) การพัฒนาศักยภาพครอบครัวและชุมชน ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลโนนหนามแท่ง 2) จัดกิจกรรมสร้างกระแส 3) พัฒนาและขยายคนต้นแบบ 4) ติดตามเยี่ยมบ้าน และประเมินผลการพัฒนารูปแบบวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Chi-square test และ Paired Sample t test พบว่า

ผลการศึกษา: กลุ่มตัวอย่างผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ส่วนใหญ่เป็นพ่อแม่ของเด็ก เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 44.10 (S.D.= 11.57) ภายหลังจากได้รับการพัฒนาศักยภาพครอบครัวและชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ส่งผลให้ผู้ดูแลมีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย พฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ดูแลเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p\text{-value} < .001$ ขณะที่น้ำหนัก และส่วนสูงมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p\text{-value} < .001$ และทำให้เด็กที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า ลดลงจาก 11 ราย เหลือเพียง 1 ราย โดยลดลงอย่างมีนัยสำคัญ $p\text{-value} = .004$

สรุป: การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ด้วยกิจกรรมถอด กิน เล่น เล่า โดยครอบครัวและชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เด็กภาวะโภชนาการที่ดี มีพัฒนาการโดยรวมเพิ่มขึ้น

การติดต่อ/Key Contact Person: prasert.pra@mahidol.edu, ssarapong.pho@mahidol.edu

